

Podrobný seznam map, plánů a vyobrazení svazku č. 13 – Chrudim

Sestavili Jan Frolík, Eva Semotanová,
Robert Šimůnek a Ivo Šulc

Titulní strana přebalu

Obr. č. 1: Znak města Chrudim k roku 2002. Grafické zpracování Petr Tomas.

Obr. č. 2: Veduta města Chrudim od Jana Willenberga z roku 1602. In: *Jana Willenberga pohledy na města, hrady a památné stavby království Českého z počátku 17. století* (eds. A. Podlaha – I. Zahradník). Praha, V. Kotrba 1901, obr. č. 4.

Textové listy

Obr. č. 3: Pečeť města Chrudim, dochovaná na listině vydané 16. 9. 1362. Opis: +2 ·CIVIVM·CIVITATI2 ·CRVDYME2 IS. In: Vojtíšek, Václav:

O pečetech a erbech měst pražských a jiných českých. Praha 1928, tab. X, obr. č. 1. Originál uložen ve Státním ústředním archivu v Praze, Archiv Koruny české, inv. č. 832 a 852.

Obr. č. 4: Pečeť města Chrudim, dochovaná na listině vydané 15. 7. 1594. Opis: *sigillum·minus·civita[tis] []. Výška 31 mm, šířka 37 mm. Státní okresní archiv v Chrudimí, fond Cech krejčíků Chrudim, inv. č. 1. Foto Miroslav Majer. Digitalizováno ve Státním okresním archivu v Chrudimí.

Obr. č. 5: Komorový řádkový kachel na čelní stěně s erbem města Chrudim a nápisem „erb/miesta/chrudimie/dielal/totol-medek/jan“. Hrnčíř Jan Medek je písemně doložen mezi léty 1512-1538. Městské museum Čáslav, inv. č. K51. Zlomky analogických kachlí jsou uloženy také v archeologické sbírce Regionálního muzea v Chrudimí. Foto Martin Tomášek, Archeologický ústav AV ČR, Praha.

Obr. č. 6: Veduta města Chrudim od jihozápadu, 1712. *Crudin*. In: Vogt, Mauritius: *Das Jetzt lebende Koenigreich Böhmen In eines historisch und Geographischen Beschreibung...* Frankfurt-Leipzig, Johann Zieger 1712. Mědirytina, výška 117 mm, šířka 160 mm. Příruční knihovna historické geografie, Historický ústav Akademie věd ČR, sign. C 15 161. Reprodukováno dle originálu.

Obr. č. 7: Veduta města Chrudim od jihozápadu, kolem 1750. *Chrudin*. Autor Fridrich Bernard Werner. Perokresba. Výška 66 mm, šířka 202 mm. Státní okresní archiv v Chrudimí, fond Soudobá dokumentace, nezpracovaná část. Digitalizováno ve Státním okresním archivu v Chrudimí. Veduta zachycuje některé dominanty města, ovšem ve více či méně zkrácené podobě. Překvapivě nepřesné je vyobrazení hlavního kostela Nanebevzetí Panny Marie či kostela sv. Kateřiny, zcela chybí Mydlářský dům. Z prvků fortifikace je možné identifikovat systém tří dolních bran, snad i Žižkovu věž a některé z věží na severní straně hradebního systému. V zástavbě uvnitř hradeb dále patrně nacházíme kapucínský klášter a kostel sv. Michaela.

Obr. č. 8: Veduta města Chrudim od jihozápadu z roku 1786. In: *Geometrische Realausmassungs Tabella A der unterthanigen Rustickalgrunde bei den Güthern der kaiser-königlichen leibgeding und Kreisstadt Chrudim*, kresba na papíře. Autor kresby anonym. Rozměry desek: výška 436 mm, šířka 288 mm, rozměry veduty (spodní část listu) výška 93 mm (bez legendy), šířka 242 mm. Státní okresní archiv v Chrudimí, fond Archiv města Chrudim, inv. č. 314, pag. 2r. Digitalizováno ve Státním okresním archivu v Chrudimí. Legenda: N: 1. *Kaserl: Straßen [sic] gegen Časlau*. 2. *Hof des Herrn v Benini*. 3. *Breu Hof und Quartir des Regiments Commandanten*. 4. *Hof des Herrn v Gabelshofen*. 5. *Sanct Johann Vorstadt*. 6. *St: Johann Tauf. Kirche in Burger Spital*. 7. *das Untere oder Pragertohr*. N: 8. *Finstere Pforten in die Stadt*. 9. *Königl: Kreißamts kanzelleö*. 10. *Städtisches Rathhaus*. 11. *Köztzingsches Haus und Wohnung des königl: Kreishaubtmanns und Orth wo das Salvator Bild Ao 1648 von Sschweden verwundet war*. 12. *Haubt Kirche Maria Himmel faht [sic]!, wo das miraculose Salvator bild verehret wird*. N: 13 *Wodiczkisches Haus mit Mathematischen Thurm*. 14. *Normalschuhle*. 15. *Ober oder Neustädtertöhr*. 16. *Capucin: Kloster bey St: Joseph*. 17. *Städtische Wasserleitung*. 18. *Neustadt*. 19. *S: Michel kirch nebst Begräbniß orth*. 20. *Kopantzer Thohr*. 21. *Wlczihora genant burg Weingarten*. 22. *Wasserlauf des Fluses Chrudimka*. 23. *Hof des H: Baro Schmidel*. 24. *H: + kirch. u Begrabniß deren Soldaten*. 25. *Talaczckisches Hof und Erziehungs Haus Soldaten kinder*. 26. *Hof des H: v Beüersfeld*. 27. *St: Catharina Kirche in burger Spital*. 28. *Batiker Thohr*. 29. *St: Wenzl kapell*. 30. *Rothgärber Walche*. 31. *Soldaten spital in Petzoldischen Hofe*. 32. *St Catharina Vorstadt*. 33. *Pumberge burgl: Weingarten ober rothen Bründl*. 34. *Mikolowitz*.

Obr. č. 9: Veduta města Chrudim od jihozápadu, 1789. *König: Leibgeding Stadt Chrudim*. Mědirytina. In: Schaller, Jaroslav: *Topographie des Königreichs Böhmen*. 11. Theil, Prag und Wien 1789, titulní list. Příruční knihovna historické geografie, Historický ústav Akademie věd České republiky, sign. A 2307. Digitalizoval Pavel Vychodil.

Obr. č. 10: Veduta města Chrudim v levém dolním rohu mapy Královéhradecké diecéze Jana Venuta z roku 1790. *Regia doctis Civitas Chrudimium*. In: *Mapa dioeceseos Reginae-hradecensis...MDCCXC*. Kil. *Ponheimer sculp. Viennae. Joanne Venuto canonico capitulari Rgaehradecensi et consistorii assessore*. Mapa kolorovaná mědirytina, grafické měřítko [1:222 000], výška 950 mm, šířka 810 mm. Mapová sbírka Historického ústavu Akademie věd ČR, sign. VII/3/A-3729. Foto Pavel Vychodil.

Obr. č. 11: Instalace kříže na věž kostela Nanebevzetí Panny Marie v Chrudimí roku 1822. *Andenhen der feyerlichen Ausstellung des neu vergoldeten Kreuzes auf der DeKanalKirche in Chrudim 1822*. Autor K[...] D. Fischer. Dřevorez tištěný na papíře, výška 156 mm, šířka s rámečkem 94 mm. Státní okresní archiv v Chrudimí, fond Florián Čeněk, inv. č. 233. Digitalizováno ve Státním okresním archivu v Chrudimí.

Obr. č. 12: Kresba kostela sv. Kateřiny v Chrudimí, stav před požárem roku 1850. *St. Katharinen Kirche in Chrudim vor dem Brande 1850*. Autor František Schmoranz starší (?). Akvarel na papíře, výška 364 mm, šířka 270 mm. Státní okresní archiv v Chrudimí, fond Schmoranz František starší, inv. č. 1. Digitalizováno ve Státním okresním archivu v Chrudimí.

Obr. č. 13: Fotografie města Chrudim od jihozápadu mezi léty 1864 a 1874. Autor Eugene Bourdon. Černobílá fotografie, výška obrazového pole 151 mm, šířka 192 mm. Regionální muzeum v Chrudimí, Sběrka fotografií, signatura FOT 2766. Digitalizováno ve Státním okresním archivu v Chrudimí. Fotografie zachycuje budovu chrudimského gymnázia čp. 6/II (1864) a věže kostela Nanebevzetí Panny Marie v podobě před Schmoranzovou rekonstrukcí (1874).

Obr. č. 14: Fotografie města Chrudim od západu mezi léty 1880 a 1882 (1899). Ateliér Tietz – Gallat. Černobílá fotografie, výška 157 mm, šířka 227 mm. Státní okresní archiv v Chrudimí, Sběrka fotografií, nezpracovaná část. Digitalizováno ve Státním okresním archivu v Chrudimí. Fotografie zachycuje viadukt železnice (1871) a kostel Nanebevzetí Panny Marie po úpravách Františka Schmoranze staršího (úpravy dokončeny roku 1880). Chybí ještě nové budovy továrny Františka Wiesnera za viaduktem (před rokem 1900) a s největší pravděpodobností i budova obchodní akademie zbudovaná roku 1882.

Obr. č. 15: Fotografie dolní části Široké ulice v Chrudimí mezi léty 1879 a 1897. Autor anonym. Černobílá fotografie, výška 162 mm, šířka 218 mm. Státní okresní archiv v Chrudimí, Sběrka fotografií, nezpracovaná část. Digitalizováno ve Státním okresním archivu v Chrudimí. Fotografie zachycuje budovu chrudimského gymnázia čp. 274/IV (1879) a hostinec stojící na místě pozdějšího novorenesančního křídla muzejního komplexu (1898).

Mapový list č. 1

Mapa č. 1: Chrudim a okolí na Müllerově mapě Čech z roku 1720. *Mapa geographica regni Bohemiae in duodecim circulos divisae cum comitatu Glacensi et districtu Egerano adjunctis...* Joh: Christoph: Müller...A:C:M:DCC:XX. *Michael Kauffer sculpsit Augusta Vind.* Mědirytina, grafické měřítko [1:132 000], sekce XIV, výška 465 mm, šířka 540 mm, výřez. Mapová sbírka Historického ústavu Akademie věd ČR, sign. VII/4/A-2587. Foto Pavel Vychodil.

Mapa č. 2: Chrudim a okolí na Kreibichově mapě Chrudimského kraje z roku 1833. *Charte vom Chrudimer Kreise des Königreiches Böhme nach zuverlässigen geographischen Hülfsmitteln neu bearbeitet von Fr. Jac. Heinr. Kreybich...Prag 1833, bei C.W. Enders. Fr. Pluth gest.* Mědirytina, grafické měřítko [1:241 000], výška 379 mm, šířka 483 mm, výřez. Mapová sbírka Historického ústavu Akademie věd ČR, sign. VI/8/A-2345. Foto Pavel Vychodil.

Mapa č. 3: Chrudim a okolí na speciální mapě Třetího vojenského mapování rakousko-uherské monarchie z roku 1880-1882. Sekce *Časlau und Chrudim, Zone 6, Col. XIII, 1880, 1:75 000, sekce Hohenmuth und Leitomischl, Zone 6, Col. XIV, 1880, 1:75 000*. Heliogravura, výška sekce 380 mm, šířka 390 mm, výřez. Mapová sbírka Historického ústavu Akademie věd ČR, XII/4/nesignováno. Foto Pavel Vychodil.

Mapový list č. 2

Mapa č. 4: Plán města Chrudimí, kolem poloviny 18. století (mezi léty 1732 a 1790). *Plan von Crudin*. Autor anonym. Bez měřítka [odpočet z mapy cca 1:6 000], výška 189 mm, šířka 248 mm (údaje odvozeny z xerokopie, uloženy ve Státním okresním archivu v Chrudimí). Reprodukce rukopisného plánu neznámého původu a uložení. Reprodukce uložena v Národním památkovém ústavu, územním pracovišti Pardubice, oddělení evidence a dokumentace ve složce „Chrudim, asanační plán, náčrt budov, čtvrtí II, III, IV“ z roku 1956. Signatura složky CH8. Digitalizováno ve Státním okresním archivu v Chrudimí. Plán mimo jiné zachycuje morový sloup na hlavním náměstí (dokončen 1732), eviduje kostelík sv. Jana Křtitele (zrušen za Josefa II.), naopak chybí komplex věznice krajského soudu (1792?). Z nepřesností je třeba uvést například záměnu systémů Horní a Dolní brány v legendě (číslo 7 a 8), chybné zasvěcení kostela Povýšení sv. Kříže (pod č. 12 v legendě nesprávně uváděn kostel sv. Petra). Celkově jde o plán dobře vystihující rozsah zástavby, hlavních komunikací a vodních toků, byť je oproti skutečnosti v různých směrech deformován.

Mapa č. 5: Plán dolních bran v Široké ulici z roku 1815. *Plan Litt A. Uiber die höchst nothwendige Demolierung der untern Stadthöre bey der K. Kreis und Leibgedingstadt Chrudim und Herstellung einer bequemen Einfahrt zur Beförderung des Komerzwesens*. Autor Jahn (?). Rukopisný kolorovaný plán, grafické měřítko [cca 1:195], výška 469 mm, šířka 675 mm, výřez. Státní okresní archiv v Chrudimí, fond Archiv města Chrudim, inv. č. 627. Foto Pavel Vychodil. Jeden z plánů na demolici původem středověkých bran dolních bran a úpravu Široké ulice z důvodu rostoucího dopravního provozu.

Mapový list č. 3

Mapa č. 6: Chrudim a okolí na tzv. Prvním vojenském mapování z let 1780-1783. Rukopisná mapa, grafické měřítko [1:28 800], sekce č. 147, 148, výška sekce 408 mm, šířka 618 mm, výřez. Österreichisches Staatsarchiv-Kriegsarchiv Wien, sign. B IX a 92. Reprodukce © Laboratoř geoinformatiky UJEP Most, <http://geolab.ujep.cz>.

Mapový list č. 4

Mapa č. 7: Město Chrudim na mapě silnice Hradec Králové – Chrudim z roku 1805. *S: PLAN Veleher zur bestimung und anlegung der neuen Chaussee, von Königgratz bis Chrudim [...] enommen vor [...] im Jahre 1805*. Autor (?) *Franz Ledwina Strasser*[...] ingénieur. Rukopisný kolorovaný plán, grafické měřítko [cca 1:8 600], výška 625 mm, šířka 4075 mm, výřez. Státní okresní archiv v Chrudimí, fond Sběrka map a plánů, nezpracovaná část. Digitalizováno ve Státním okresním archivu v Chrudimí. Plán je značně schematický, přesto obsahuje cenné detaily: některé mlýny, území kolem dnešní Palackého třídy a Masarykova náměstí, půdorys Neuperského dvora a vojenských skladišť Na Kůlnách, systém vodotečí ad. Body a linie jsou oproti skutečnosti posunuty různými směry (např. řečiště Chrudimky v jižní části města by podle tohoto plánu vedlo přes hřbitov sv. Václava na Novém městě). Plán lze použít jako východisko pro představu o rozsahu osídlení Chrudimí na začátku 19. století.

Mapový list č. 5

Mapa č. 8: Plán města Chrudimí před rokem 1823. *Grundrisz der K.Kreis und Leibgedingstadt Chrudim*. Autor Anton Gröger.

Rukopisný kolorovaný plán, grafické měřítko [1:2 900], výška 420 mm, šířka 535 mm. Regionální muzeum v Chrudimí, přírůstkové číslo 369/2002. Foto Pavel Vychodil. Plán poměrně přesně a detailně zachycuje tehdejší situaci. K určení datace napomáhají dvě dolní brány, zbořené roku 1822 a chybějící silnice na Pardubice (dnes Pardubická ulice), zachycená na datovaném plánu z roku 1826.

Mapový list č. 6

Mapa č. 9: Plán města Chrudimí z roku 1826. *Situations Plan der kön. Kreis und Leibgeding - Stadt Chrudim*. Autor Franz Jos. Schmiedt. Rukopisný kolorovaný plán, grafické měřítko [1:2 900], výška 455 mm, šířka 520 mm. V levém dolním rohu černobílá veduta města, kresba tuší. Regionální muzeum v Chrudimí, přírůstkové číslo 358/86. Foto Pavel Vychodil.

Mapový list č. 7

Mapa č. 10: Císařský povinný otisk stabilního katastru města Chrudimí z roku 1839. Kolorovaná litografie, grafické měřítko [1:2 880], 2 listy, výška jednoho listu 526 mm, šířka 658 mm, výřez. Ústřední archiv zeměměřičství a katastru Praha, sign. B2a/C6/2659. Foto Pavel Vychodil.

Mapový list č. 8

Mapa č. 11: Chrudim a okolí na tzv. Druhém vojenském mapování Čech z let 1842-1852. Rukopisná mapa, grafické měřítko [1:28 800], sekce č. VIII/9, IX/9, výška sekce 527 mm, šířka 527 mm, výřez. Österreichisches Staatsarchiv-Kriegsarchiv Wien. Reprodukce © Laboratoř geoinformatiky UJEP Most, <http://geolab.ujep.cz>.

Mapový list č. 9

Mapa č. 12: Plán umístění kasáren v Chrudimí z roku 1847. *Situations-Plan Von dem Bauplatze zur Erbauung einer neuen Kavalerie-Divisions Kaserne bei der k. Kreis und Leibgedingstadt Chrudim*. Autor Jahn (?). Rukopisný kolorovaný plán, grafické měřítko [cca 1:2 900], výška 508 mm, šířka 400 mm, výřez. Státní okresní archiv v Chrudimí, fond Archiv města Chrudim, inv. č. 2105. Foto Pavel Vychodil. Plán byl zhotoven v souvislosti s projektem umístění velké jezdecké posádky do Chrudimí, k němuž nedošlo. Kasárna pro jízdní divizi měla být zbudována nedaleko již existujících vojenských objektů (nahore uprostřed), z nichž tři nejstarší se zde nacházely již od 80. let 18. století (*Aerarische Magazinschupfen*). Tato tři skladiště, stojící na místě dnešního školního komplexu čp. 205/IV, dala název i zdejší lokalitě „Na Kůlnách“.

Mapa č. 13: Plán základů a vykopávek na staveništi krajského soudu v Chrudimí z roku 1858. *Situations und Tiefenplan Uiber die beim Fundamentbau des neuen k. k. Kreisgerichts Gebäudes in Chrudim aufgefundenen heidnischen Gräber*. Autor František Schmoranz st. Rukopisný kolorovaný plán, grafické měřítko [cca 1:20], výška 433 mm, šířka 425 mm, výřez. Státní okresní archiv v Chrudimí, fond Schmoranz František st., inv. č. 10. Digitalizováno ve Státním okresním archivu v Chrudimí. Unikátní plán zachycuje stav části městského opevnění na východní straně města před jeho zánikem (dnes prostor čp. 46 a 47/I v Hradební ulici). V rámci stavby krajského soudu byl prováděn archeologický výzkum, k němuž je dochována písemná zpráva.

Mapový list č. 10

Mapa č. 14: Plán města z roku 1883. *Vrstevnice na ploše města Chrudimí*. Autor František Staněk. Rukopisný kolorovaný plán, 1:3 300, výška 703 mm, šířka 544 mm, výřez. Státní okresní archiv v Chrudimí, fond Archiv města Chrudim, inv. č. 4275. Foto Pavel Vychodil.

Mapový list č. 11

Mapa č. 15: Plán města Chrudimí mezi lety 1890 a 1897. *Královské věnné město Chrudim*. Autor Alois Thuma. Tisk, bez měřítka [odpočet z mapy cca 1:4 500], výška 458 mm, šířka 566 mm. Státní okresní archiv v Chrudimí, fond Archiv města Chrudim, inv. č. 4276. Foto Pavel Vychodil. Plán zachycuje stav mezi lety 1890 (budova evangelického kostela) a 1897 (před stavbou Průmyslového muzea).

Mapový list č. 12

Mapa č. 16: Plán města Chrudimí mezi lety 1901 a 1907. *Královské věnné město Chrudim*. Autor F. J. Kramářik (*Dle katastr. mapy upravil F. J. Kramářik*). Tiskem a nákladem J. Scholle (*St. Pospíšila zetě*) v Chrudimí. Tisk, grafické měřítko [1:2 940], výška 655 mm, šířka 530 mm. Státní okresní archiv v Chrudimí, fond Archiv města Chrudim, inv. č. 4278. Foto Pavel Vychodil. Plán zachycuje stav mezi lety 1901 (vyobrazena obě křídla muzejního komplexu) a 1907 (chybí Kotěrova vila čp. 27/III, rukopisné poznámky s letopočtem 1907).

Mapový list č. 13

Mapa č. 17: Plán města Chrudimí z roku 1930. *Plán města Chrudimě*. Autor Antonín Kumpán. Tisk, grafické měřítko [cca 1:6 250], výška 308 mm, šířka 418 mm. Státní okresní archiv v Chrudimí, fond Sběrka map a plánů. Digitalizováno ve Státním okresním archivu v Chrudimí.

Mapový list č. 14

Mapa č. 18: Chrudim na plánu města z roku 1943. *Chrudim. 1:10 000, Prag, Landesvermessungsamt Böhmen und Mähren 1943*. Barevný tisk, výška 400 mm, šířka 400 mm, výřez. Mapová sbírka Historického ústavu Akademie věd ČR, sign. VIII/5/A-1761. Digitalizoval Pavel Vychodil.

Mapový list č. 15

Mapa č. 19: Návrh urbanistických úprav historického jádra Chrudimí z roku 1972. *PÚP [Podrobný územní plán] Chrudim. Hlavní urbanistický návrh*. Autoři Arch. Stejskal, Ing. Křourek, Ing. Piskač, Ing. Ogoun, Ing. Metal (SÚRP MO Praha, Urbanistické středisko). 1:1 000, výška 997 mm, šířka 1197 mm, list bez označení zachycující centrum města a část Kateřinského a Janského předměstí, výřez. Státní okresní archiv v Chrudimí, fond Okresní úřad Chrudim II, přírůstkové číslo 1/02. Foto Pavel Vychodil. Některé zásadní navrhované úpravy: Uzavření východní fronty hlavního náměstí budovou Okresního výboru KSČ; demolice jihovýchodních front Masarykova náměstí (včetně hotelu Bída) a Poděbradovy ulice za účelem rozšíření průjezdní komunikace na čtyřproudovou a výstavby nových

bytových jednotek; nahrazení staré zástavby v prostoru ulice Štíflecké a Čs. partyzánů novou výstavbou.

Mapový list č. 16

Mapa č. 20: Návrh urbanistických úprav Janského a Kateřinského předměstí v Chrudimi z roku 1967. PÚP [Podrobný územní plán] – Chrudim Dukelská třída. Foto modelu (dnes neznámého uložení). Autor Soběslav Macas. Model, bez měřítka [na základě fotografie nelze odhadnout], foto výška 303 mm, šířka 400 mm. Státní okresní archiv v Chrudimi, fond Okresní úřad Chrudim II, přírůstkové číslo 1/02. Digitalizováno ve Státním okresním archivu v Chrudimi. Základní navrhované úpravy: Většina zástavby zbudované před r. 1945 v prostoru kolem dnešní Palackého třídy od Masarykova náměstí (vlevo uprostřed) až po ulici Na Ostrově (vpravo nahoře) měla být nahrazena moderní výstavbou (modely budov s tmavším povrchem). Z významnějších objektů měl zůstat zachován pouze kostel sv. Kateřiny a městské divadlo, odstraněny měly být například budovy staré nemocnice, hotelu Bída, okresního úřadu, tzv. Kotěrovy vily či Husova sboru. Plán byl schválen, ale v této podobě nere realizován.

Mapový list č. 17

Mapa č. 21: Návrh urbanistických úprav Kateřinského předměstí v Chrudimi v prostoru ulice Dukelské (dnes Palackého třída) z roku 1972. SSS Chrudim Dukelská Situace. Autor L. Lukášková (Stavoprojekt Hradec Králové, středisko Pardubice, ateliér A8). 1:500, výška 872 mm, šířka 1 465 mm, výřez. Státní okresní archiv v Chrudimi, fond Okresní úřad Chrudim II, přírůstkové číslo 1/02. Foto Pavel Vychodil. Základní navrhované úpravy: Oproti návrhu z r. 1967 byla tato studie méně radikální, nicméně v prostoru křížení Palackého třídy, Havlíčkovy a Škroupovy ulice by stále znamenala takřka úplné odstranění staré zástavby. Zakreslen je již první z dokončených zásahů do této oblasti – nákupní středisko Dukla na rohu Palackého a Škroupovy. Z tohoto plánu (avšak v poněkud jiné konfiguraci) byl realizován panelový dům na rohu Palackého a Škroupovy a komplex budov základní školy Víta Nejedlého.

Mapový list č. 18

Mapa č. 22: Návrh prostorové skladby Kateřinského předměstí v Chrudimi z roku 1988. Chrudim „Pod hradbami“. Urbanistická studie. Návrh prostorové skladby. Autoři J. Mužík, I. Vorel (Katedra urbanismu a územního plánování Fakulty architektury Českého vysokého učení technického v Praze). XII, 1988. 1:1 000, výška 711 mm, šířka 1 014 mm, výřez. Státní okresní archiv v Chrudimi, fond Okresní úřad Chrudim II, přírůstkové číslo 1/02. Foto Pavel Vychodil. Základní navrhované úpravy: Návrh z roku 1988 měl dotvořit prostor Kateřinského a Janského předměstí radikálně změněných mezi lety 1976 – 1986. Byl zaměřen na občanskou vybavenost a tvorbu nových bytových jednotek, přičemž řešil situaci i na pravobřežní části Havlíčkovy ulice. Realizována byla pouze lékárna na Palackého třídě.

Mapový list č. 19

Mapa č. 23: Územní plán města Chrudim, návrh z roku 1996. ÚP SÚ Chrudim návrh. Autoři Vladimír Rozehnal, Ivan Vosmek a kolektiv. 1:10 000, výška 750 mm, šířka 468 mm. Stavební úřad Chrudim. Digitalizováno ve Státním okresním archivu v Chrudimi.

Mapový list č. 20

Mapa č. 24: Mapa popisných čísel města Chrudim z roku 1997. Chrudim - mapa čísel popisných. Barevný tisk, 1:5 000, výška 1087 mm, šířka 765 mm (výřez). Pro město Chrudim zpracovala firma T-MAPY Hradec Králové, 1997.

Mapový list č. 21

Mapa č. 25: Svislý letecký snímek města Chrudim z roku 1946. Vojenský geografický a hydrometeorologický úřad Dobruška, Středisko leteckých snímků, sign. č. 10541. Foto Vojenský geografický a hydrometeorologický úřad Dobruška, © GŠ AČR.

Mapový list č. 22

Mapa č. 26: Svislý letecký snímek města Chrudim z roku 1998. © Argus Geosystem Hradec Králové.

Mapový list č. 23

Mapa č. 27: Negativní plán Chrudim s vyznačením uličních bloků v polovině 19. století. Negativní plán zobrazuje sídelní strukturu města a jeho polohu ve vztahu ke krajinné formaci a k výrazným topografickým prvkům, zejména k řece Chrudimce. Aktuální stav sídelní struktury z poloviny 19. století je vyjádřen blokovou zástavbou. Rekonstrukční mapa Evy Semotanové. Počítačové zpracování Marcela Havelkové, K. A. P., s. r. o., Praha. Osídlení v polovině 19. století dle císařského povinného exempláře stabilního katastru z roku 1839. Vodstvo ZM 1:25 000, 1996, v analogové formě © Katastrální úřad Pardubice, zmenšeno.

Mapa č. 28: Digitální model území Chrudim a okolí s vyznačením zástavby v polovině 19. století. Model znázorňuje svazitost terénu v krajinně ve vztahu k vodnímu toku (Chrudimka, dříve Kamenice) a k vymezeným prostorům zástavby. Rekonstrukční mapa Evy Semotanové. Počítačové zpracování Marcela Havelkové, K. A. P., s. r. o., Praha. Osídlení v polovině 19. století dle císařského povinného exempláře stabilního katastru z roku 1839. Vrstva výškopis digitální černobilé RZM 1:25 000, 1996, © Zeměměřický úřad Praha, vodstvo a zeleň ZM 1:25 000, 1996, v analogové formě © Katastrální úřad Pardubice, zmenšeno.

Mapa č. 29: Negativní plán Chrudim s vyznačením uličních bloků koncem 20. století. Negativní plán zobrazuje sídelní strukturu města a jeho polohu ve vztahu ke krajinné formaci a k výrazným topografickým prvkům, zejména k řece Chrudimce. Aktuální stav sídelní struktury z konce 20. století je vyjádřen blokovou zástavbou. Rekonstrukční mapa Evy Semotanové. Počítačové zpracování Marcela Havelkové, K. A. P., s. r. o., Praha. Sídla a vodstvo ZM 1:25 000, 1996, v analogové formě © Katastrální úřad Pardubice, zmenšeno.

Mapa č. 30: Digitální model území Chrudim a okolí s vyznačením zástavby koncem 20. století. Model znázorňuje svazitost terénu v krajinně ve vztahu k vodnímu toku (Chrudimka, dříve Kamenice) a k vymezeným prostorům zástavby.

Rekonstrukční mapa Evy Semotanové. Počítačové zpracování Marcela Havelkové, K. A. P., s. r. o., Praha. Vrstva výškopis RZM 1:25 000, 1996, © Zeměměřický úřad Praha, sídla, vodstvo a zeleň ZM 1:25 000, 1996, v analogové formě © Katastrální úřad Pardubice, zmenšeno.

Mapový list č. 24

Mapa č. 31: Chrudim v pravěku. Paleolit, mezolit, neolit, eneolit a starší doba bronzová. Rekonstrukční mapa Jana Frolíka. Počítačové zpracování Marcela Havelkové, K. A. P., s. r. o., Praha.

Mapa č. 32: Chrudim v pravěku. Lužická kultura, slezskoplatěnická kultura, období laténské, doba římská. Rekonstrukční mapa Jana Frolíka. Počítačové zpracování Marcela Havelkové, K. A. P., s. r. o., Praha.

Mapa č. 33: Chrudim-Pumberky. Rekonstrukce rozsahu lengyelského a slezskoplatěnického hradiště. Rekonstrukční mapa Víta Vokolka. Počítačové zpracování Krajské muzeum východních Čech v Hradci Králové.

Mapa č. 34: Počítačová rekonstrukce chrudimské ostrožny a nejbližšího zázemí v pohledu od západu. Rekonstrukční mapa Jana Frolíka. Počítačové zpracování Miroslav Křemen, Praha.

Mapový list č. 25

Mapa č. 35: Chrudim před založením města. Rekonstrukční mapa Jana Frolíka. Počítačové zpracování Marcela Havelkové, K. A. P., s. r. o., Praha.

Mapa č. 36: Rekonstrukce chrudimského středověkého hradebního systému. Rekonstrukční mapa Jana Frolíka. Počítačové zpracování Marcela Havelkové, K. A. P., s. r. o., Praha. Podklad © PERES, Ústí nad Orlicí.

Mapový list č. 26

Mapa č. 37: Územní a správní vývoj Chrudimska a okresu Chrudim v letech 1848 až 2003 (kromě období německé okupace 1939 – 1945). Rekonstrukční mapa Ivo Šulce. Počítačové zpracování Marcela Havelkové, K. A. P., s. r. o., Praha.

Vrchnostenská správa: Chrudim vlastnila v období do zrušení poddanství v roce 1848 různý počet vesnic. Největší rozmach městského majetku v této podobě spadl do 2. poloviny 15. a 1. poloviny 16. století. V roce 1547 byl tento majetek po porážce stavovského povstání panovníkem konfiskován a do začátku třicetileté války se jej podařilo obnovit jen zčásti. Přesto ještě v roce 1848 byla Chrudim vrchností pro několik vesnic v blízkém okolí. Komplikovaný vývoj pozemkové držby na Chrudimsku je zatím prozkoumán jen částečně. Na mapě je tedy kromě jiného zachycen stav (dle F. Palackého a částečně K. Adámka) v období, kdy správa moderního typu nahrazovala v rámci rozsáhlých reforem rakouského císařství dosavadní správu feudální (1848 – 1850).

Krajská politická správa: Chrudim byla centrem Chrudimského kraje od středověku do r. 1850 a poté v letech 1855 – 1862 (1868). V období 1949 – 1960 spadala do Pardubického kraje, v letech 1960 – 1990 do Východočeského kraje s centrem v Hradci Králové. Od roku 2001 je součástí nově zřízeného Pardubického kraje. V letech německé okupace náležela Chrudim k Oberlandrátu Pardubice (1939 – 1942), resp. k Oberlandrátu Hradec Králové (1942 – 1945).

Okresní politická správa: V letech 1850 – 2002 byla Chrudim centrem (politického) okresu Chrudim a sídlem orgánu okresní politické správy (podkrajský úřad, okresní hejtmánství, okresní úřad, okresní národní výbor). V období existence soudních okresů (1850 – 1949) byla Chrudim též centrem (politicko-) soudního okresu Chrudim. (Do politického okresu Chrudim patřily po zrušení smíšených politicko-soudních okresů v roce 1868 soudní okresy Chrudim, Hlinsko a Nasavrky). V rámci správních reformy byl v roce 1949 z části politického okresu Chrudim (a jiných) vytvořen okres Chrudim a Hlinsko. V roce 1960 byla větší část těchto dvou okresů znovu sloučena. Od této reformy přetrvaly hranice okresu Chrudim beze změn až do roku 2003. K 1. 1. 2003 byla Chrudim ustavena obcí s rozšířenou působností, na niž byl v příslušném obvodu přenesen výkon státní správy, jenž předtím náležel okresním úřadům. Území působnosti zrušeného Okresního úřadu Chrudim bylo rozděleno mezi obce Chrudim, Hlinsko a Vysoké Mýto. Okres jako územní jednotka zůstal ovšem pro některé sféry správy zachován (soudnictví, státní policie, archivnictví ad.).

Městská samospráva: Od založení ve 13. století královské město, v letech 1307 – 1918 královské věnné město. V letech 1788 – 1850 zřízen regulovaný magistrát, od roku 1850 do současnosti funguje jako moderní orgán městské správy městský úřad (v letech 1945 – 1990 pod názvem Místní / Městský národní výbor). V období německé okupace bylo od 19. 10. 1942 do 9. 5. 1945 rozpuštěno městské zastupitelstvo a správu města řídil úřad vládního komisaře.

Poznámka: Hranice katastrů a správních obvodů městských a obecních úřadů odpovídají stavu v roce 2002, není tedy zachycen předchozí vývoj. Jen v případě nutnosti oddělit sídelní jednotky, které spadaly v určitém období do zcela jiných územních jednotek, byly hranice uměle vyznačeny (např. Nové Holešovice – Lipec, Horní a Dolní Raškovice ad.).

Použité podklady: Palacký, František: Popis království českého. Praha 1848. – Adámek, Karel Václav: Sborník okresu hlíneckého. Hlinsko 1897. – Statistický lexikon obcí republiky Československé 1955. Podle správního rozdělení 1. ledna 1955, sčítání lidu a sčítání domů a bytů 1. března 1950. Praha 1955. – Letocha, Josef – Slavíková Zdena: Úvod ke sruženému inventáři „Okresní úřady Habry, Hlinsko, Nasavrky“. Zámorsk 1961. – Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970. Díl II, svazek 1. Praha 1978. – Hledíková, Zdeňka – Janák, Jan: Dějiny správy v českých zemích do roku 1945. Praha 1989.

Mapový list č. 27

Mapa č. 38: Vývoj uliční sítě města Chrudim od druhé poloviny 18. století. Rekonstrukční mapa Ivo Šulce. Počítačové zpracování Marcela Havelkové, K. A. P., s. r. o., Praha.

Vytváření obecně platných názvů ulic a náměstí má v Chrudimi svůj počátek ve druhé polovině 19. století. Před tímto obdobím jsou označení většinou neznámá nebo rozkolísaná. Studie z roku 2000 vyčerpala značnou část pramenů k této

oblasti, výzkum však není zcela ukončen. Rekonstrukční mapa zachycuje dvě roviny vývoje ulic a náměstí. V případě jejich fyzického vzniku byl rozhodující první doložený výskyt zástavby kolem nich (většinou s tolerancí 1 rok až 20 let). Například ulice Průmyslová byla nejpozději od 1. poloviny 19. století komunikací spojující Chrudim a Třebířichy, ovšem okolní zástavba vznikala až od 20. let 20. století, čemuž odpovídá barevné značení. Tam, kde to bylo možné nebo žádoucí, jsou vyznačeny v rámci ulice jednotlivé etapy vývoje zástavby. – Detailní komentář k mapě na obálce (vnitřní strana záložky).

Použité podklady: Plán Chrudim z 18. století, dále plány z let 1805, 1822, 1826, 1839, 1847 (plán centra), 1883, 1907, 1930, 1945, 1972, 1997 (mapa čísel popisných). Státní okresní archiv v Chrudimi, fond Čeněk Florián, inv. č. 16 – 19. – (Strojopisná verze dosud nevydané práce „Topografie města Chrudim“, která uvádí pro jednotlivá čísla popisná seznam majitelů, majetkové převody a částečně i stavební vývoj v rozsahu od 16. století do 30. let 20. století.) – Kudrnáč, V.: Adresář a popis politického okresu Chrudimského. Turnov 1903. – Šášinková, Marcela – Kobetič, Pavel: Ulice a náměstí v Chrudimi. Chrudim 2000. – Podklady Pavla Šrámka k urbanistickému vývoji Chrudim po roce 1945.

Mapový list č. 28

Mapa č. 39: Vodoteče v Chrudimi s vyznačením mlýnů a vodárny, rekonstrukční mapa Ivo Šulce. Počítačové zpracování Marcela Havelkové, K. A. P., s. r. o., Praha.

Srovnání použitých podkladů dokládá, že systém vodotečí v Chrudimi byl nejpozději od 2. poloviny 18. století ustálený. Tato síť pocházela patrně již z období raného novověku, neboť většina chrudimských mlýnů je písemně doložena na konkrétních lokalitách již od 15. a 16. století a nelze předpokládat větší rozdíly v jejich umístění a návazně i v systému mlýnských náhonů. K zásadním změnám došlo ve 20. století, kdy byla řeka regulována (kolem roku 1931) a docházelo k zániku nebo zatrubnění náhonů (např. zatrubnění náhonu od mlýnu Hrkačka až za nové městské divadlo po roce 1941). V důsledku požárů a klesající rentability zanikla fyzicky postupně většina mlýnů. Do mapy nebyly zahrnuty další vodohospodářské stavby (jezy, valchy, šlejfriny a mlýny doložené pouze písemně bez bližší lokalizace a další novodobé systémy pro využití vodní síly nebo pro zásobování výrobních podniků vodou).

Použité podklady: Plány města. Státní okresní archiv v Chrudimi, fond Okresní úřad Chrudim I, část Vodní kniha. – Capoušek, Jaroslav: Vodohospodářské stavby na řece Chrudimce ve staré Chrudimi. Koč 1977. Rukopis uložený ve Státním okresním archivu v Chrudimi.

Mapový list č. 29

Mapa č. 40: Rozsah povodní v Chrudimi v letech 1880 a 1883, rekonstrukční mapa Ivo Šulce. Počítačové zpracování Marcela Havelkové, K. A. P., s. r. o., Praha. Povodeň 13. srpna 1880, způsobená přívalem deštěm z předchozího dne, překonala dle novinové zprávy úroveň vody z let 1824 a 1862 a patrně se vyrovnala záplavě roku 1804. Dnes je vyznačena hladina vody na několika místech ve městě. Povodeň, jež zalila město 20. června 1883, byla pak svým rozsahem patrně největší v 19. století. Ochrana před záplavami přinesla městu až dlouho odkládaná regulace řeky a výstavba přehradních nádrží na Chrudimce především v první polovině 20. století. Na rekonstrukční mapě jsou označeny objekty a přilehlé pozemky, které bylo možno identifikovat podle čísel popisných uváděných ve výkazech škod.

Použité podklady: Státní okresní archiv v Chrudimi, fond Archiv města Chrudim III, inv. č. 909 (výkazy o škodách způsobených povodněmi) a 4275 (plán města z roku 1883). – Posel z východních Čech, 25. 8. 1880. – Chrudimské noviny, 23. 6. a 28. 6. 1883. – Indikační skica k mapě stabilního katastru (kolem roku 1839). – Mapa čísel popisných města Chrudim z roku 1997.

Mapový list č. 30

Mapa č. 41: Oblastí zasažené požárem 6. srpna 1850 na Janském a Kateřinském předměstí, rekonstrukční mapa Ivo Šulce. Počítačové zpracování Marcela Havelkové, K. A. P., s. r. o., Praha.

Přestože plán z roku 1850 nelze zcela přesně srovnat se současným plánem, je rozsah požáru zřejmý. Ze známých budov byl zasažen např. kostel sv. Kateřiny v Havlíčkově ulici, hotel Bída na Masarykově náměstí nebo staré městské divadlo v Široké ulici. Ochránit se podařilo budovu okresního hejtmánství v Pardubické ulici a také vnitřní město. Je zřejmé, že následky požáru byly příležitostí pro úpravy uličního systému.

Použité podklady: Plán zástavby Janského a Kateřinského předměstí zasažených požárem 6. srpna 1850. Plan zum regelmaessigen Aufbau der durch den Brand am 6ten August 1850 zerstörten Gebaeude in den Vorstaedten der Stadt Chrudim. Mit Bezug auf das diessaellige Commissions-Protokoll vom 2. September 1850 welches die Zustimmung der Partheien und Localbehörden enthaelt. Vypracoval K. k. Kreisbauamt Pardubitz. Regulirt mit Berücksichtigung der örtlichen Verhaeltnisse vom k. k. Oberingenieur Wach. Rukopisný kolorovaný plán, 1:1 000, výška 647 mm, šířka 997 mm. Státní okresní archiv v Chrudimi, fond Archiv města Chrudim, inv. č. 4272. Foto Pavel Vychodil. Legenda: Erklarung. Roth, verschonte steinerne Gebaeude. Gelb, verschonte hölzerne Gebaeude. Blaeulichgrau, abgebrannte im Mauerwerk erhaltene Gebaeude. Braun, abgebrannte im Mauerwerk unbrauchbare Gebaeude. Blaustrafit, angetragene neue Baustellen. Rothe Linie, ausgemittelte Regulierungslinie.

Mapa č. 42: Plány silničních obchvatů města Chrudim, rekonstrukční mapa Ivo Šulce. Počítačové zpracování Marcela Havelkové, K. A. P., s. r. o., Praha.

Již ve 40. letech 20. století byla považována dopravní situace ve městě za kritickou, proto vznikl první známý projekt na vybudování silničního obchvatu. Zvláštní komise v březnu 1942 navrhla, aby přeložka „pardubické“ silnice č. 37 začínala v první zatáčce za Medlešicemi, před Pumberkami se napojila na přeložku silnice od Bylan, dále aby vedla západně od Vlčnova a Orle, minula státního nádraží a před Kunčím se opět napojila na stávající komunikaci. Přeložka „chrudimská“ silnice

č. 17 měla být vedena od Markovic na severní okraj Chrudimi, kde by se spojila se silnicí „pardubickou“ asi na polovině cesty mezi Vestcem a Chrudimí. V zájmu komplexního řešení a pro odlehčení komunikace kolem vojenského letiště komise dále navrhla narovnat silnici od Rabštejské Lhoty tak, aby vedla přímo směrem ke kasárnám, u kterých by se napojila na silnici „pardubickou“. V březnu 1943 byla vyhodnocena jako vhodnější varianta západní (plán nedochován), blízcí se konec války však její realizaci zabránili. Územní plán z roku 1996 se definitivně přiklonil k variantě východní. Oproti návrhu z roku 1942 je posunut více na východ, ovšem původní ideu respektuje.

Použité podklady: Státního okresního archivu Chrudim, fond Okresní úřad Chrudim I (nezpracovaná část – plány na silniční obchvat Chrudimí z let 1941 – 1943), fond Okresní úřad Chrudim II (nezpracovaná část – Návrh urbanistických úprav historického jádra Chrudimí z roku 1972, plán širších dopravních vztahů). – Stavební úřad Chrudim, Územní plán města Chrudim, návrh z roku 1996.

Mapový list č. 31

Obr. č. 16: Veduta města Chrudimí od severovýchodu, před 1570. In: [Graduál literátů chrudimských (dokončen 1570), psaný česky], rukopis, pergamen. Autor malby Matouš Radouš. Rozměry desek: výška 635 mm, šířka 420 mm, rozměry veduty (spodní část listu) výška cca 150 mm, šířka 380 mm, kvaš na pergamentu. Regionální muzeum v Chrudimí, inventární číslo 12579, fol. 176r. Foto Pavel Vychodil. Jedná se o nejstarší známé vyobrazení města, přičemž pohled od severovýchodu patří k ojedinělým. Porovná-li se vyobrazení se známými historickými skutečnostmi, je zřejmé, že autor nemohl vedutu tvořit z jednoho konkrétního místa (musel by se patrně nacházet pod ostrožnou přibližně v místech, kde Rubešova ulice překračuje Chrudimku). Velikost a rozmístění známých staveb či počty hradebních věží svědčí o tom, že autor usiloval o shodu s reálnou situací, a to velmi zdařile ve srovnání s mnoha pozdějšími vedutami. Toto zjištění zvyšuje hodnotu veduty pro historický výzkum. Identifikovatelné detaily, které stojí za povšimnutí (zleva): věž Hláška, budova čp. 57/I (?), Žižkova věž, dvě věže hlavního kostela s rozdílnou výškou a podobou, věž zvaná Prachárna (snad objekt zčásti zakrytý hlavní postavou), věž zvaná Vysoká nebo Citadela, dům čp. 43/I (?) s Pardubickou fortou (průchod skrz věž připojenou k domu), „Šibeníční vrch“ za městem. Stavba s podsebitím vpravo od Žižkovy věže a před hlavním kostelem (stará fara?) se později patrně stala součástí budovy děkanství existující od konce 90. let 17. století do roku 1890. Staré plány a fotografie dokládají nápadnou shodu mezi oběma stavbami.

Obr. č. 17: Epitaf Václava Lípy z roku 1587. Deskový obraz. Autor malby Matouš Radouš (?). Rozměr epitafu: výška 2 250 mm, šířka 1 525 mm (v nejširším místě), rozměry obrazu výška 920 mm, šířka 853 mm. Obraz ve správě chrudimského arciděkanství. Foto Miroslav Majer. Nejstarší známé vyobrazení části chrudimského hlavního náměstí zobrazuje tzv. Kromovský dům čp. 112/I (s podloubím) a Širokou ulici s jednou ze tří dolních bran. Dům je dnes podstatně změněn, brána si tuto podobu uchovala až do 20. let 19. století. Výjevy odkazující na biblické příběhy mají zachovat paměť ušlechtilých vlastností zemřelého.

Mapový list č. 32

Obr. č. 18: Veduta města Chrudimí od jihozápadu, kolem 1600. [Bez nadpisu]. In: Paprocký z Hlohov, Bartoloměj: Diadochus, svazek 5. O počátku a dávnosti měst v Království Českém [= O stavu městském], Praha 1602, pag. 103. Autor anonym [pravděpodobně Jan Willenberg]. Dřevoryt, výška 93, šířka 158 mm. Foto Národní a univerzitní knihovna Praha, oddělení rukopisů a starých tisků. Veduta podává představu o chybějící levé části Willenbergovy veduty z roku 1602.

Obr. č. 19: Veduta města Chrudimí od jihozápadu, 1602 (pořizena mezi 23.3.-30.4. 1602). [Bez nadpisu – umístěn na chybějící části veduty]. Autor Jan Willenberg. Veduta se dochovala v neúplném stavu, chybí levá část (s převážnou částí historického městského jádra – srv. komentář u obr. 18) a neurčená část pravé strany. Kresba, výška 200 mm, šířka 480 mm. Legenda: neúplná u levého okraje – „...assu. Prahy, Časlavě, Pardubic, Kralo:hradce, Meyta, Německého Brodu, Chotěboře“. Uprostřed: erb města a nápis „Nowý Miesto.“ U pravého okraje neúplná legenda: „1. Wrch Pumbe... 2. Mleyn Obce ... 3. Mleyn w Pu ... 4. Sv. Jan 5. Pražská Bra... 6. Fortna Pa... 8. Rathaus 7. Klášter ...“. Královská kanonie premonstrátů na Strahově, sign. DT I 30. Foto Archeologický ústav Akademie věd ČR, Praha.

Mapový list č. 33

Obr. č. 20: Veduta města Chrudimí od jihozápadu, 1687. *Crudin*. In: Ausführliche und Grundrichtige Beschreibung Des ganzen Elb Stroms, 1687 (vyd. Andreas Knorzen), pag. 114. Autor anonym. Mědirytina, výška 58 mm, šířka 113 mm. Národní muzeum Praha, Sbirka grafiky, H2-29.364. Foto J. Rendek.

Obr. č. 21: Veduta města Chrudimí od západu, kolem 1720. Autor anonym. Rozměry celku: výška 860 mm, šířka 1440 mm, rozměry veduty výška 590 mm, šířka 890 mm, řezba ve dřevě zlačená, původně součást výzdoby oltáře sv. Jana Nepomuckého v kostele Nanebevzetí Panny Marie. Regionální muzeum v Chrudimí, inventární číslo 27. Foto Pavel Vychodil. Veduta nemá jednoznačné zaměření světových stran.

Mapový list č. 34

Obr. č. 22: Veduta města Chrudimí od jihozápadu, 1771 (stav z doby před rokem 1703). *Prawe Podobenstwy Města Chrudimě, za Předešlích Časůw*. In: Cereghetti, Josef: *Historia Chrudimska w niź se wipisuje počátek Města Chrudimě, gakož také skáza, a zase poznowu wistaweni, a wsselikych wěcy w něm zběhlych. Z rozličnych Starych Historyckich knich shledaná, a w geden pořádek uwedená, a sepsaná odemně Jozeffa Ceregettiho wlastence a Souseda tohoto Královského, wennyho, a Krayskeho Města Chrudimě. Leta Páně M. DCC. LXX. I., 1771*, rukopis. Autor kresby Josef Cereghetti. Kolorovaná kresba na papíře, rozměry desek: výška 194 mm, šířka 153 mm, rozměry veduty výška 165 mm, šířka 287 mm. Regionální muzeum v Chrudimí, přírůstkové číslo 25967, pag. 90 - 91. Foto Pavel Vychodil. Legenda (pag. 89 - 90): 1. *Welky*

Kostel Nanebewzetí Panny Marye. 2. Weže Czerná Trúbačka nazwaná. 3. Weže Bylá. 4. Bassta wysoká Czytatel nazwaná, 5. Dům Rádní. 6. Klášter Domynkány. 7. Brána dolegssy. 8. Kostel S. Jána Křitele. 9. Mostowe Swato Jansky. 10. Brána hořegssy. 11. Hláška. 12. Kostel S. Michala. 13. Kostel S. Kateřiny. 14. Wodárna nazwaná Pusse. 15. Wodárna prawá. 16. Wýnohrady Pumberecke. 17. Dům Wodičkowsky. 18. Děkanstwi. 19. Předměstí swato Jánske. 20. Cesta kupraze.

Obr. č. 23: Veduta města Chrudimí od západojihozápadu, 1771. *Podobenstwy Nyněgssiho Města Chrudimě*. In: Cereghetti, Josef: *Historia Chrudimska w niź se wipisuje počátek Města Chrudimě, gakož také skáza, a zase poznowu wistaweni, a wsselikych wěcy w něm zběhlych. Z rozličnych Starych Historyckich knich shledaná, a w geden pořádek uwedená, a sepsaná odemně Jozeffa Ceregettiho wlastence a Souseda tohoto Královského, wennyho, a Krayskeho Města Chrudimě. Leta Páně M. DCC. LXX. I., 1771*, rukopis. Autor kresby Josef Cereghetti. Kolorovaná kresba na papíře, rozměry desek: výška 194 mm, šířka 153 mm, rozměry veduty výška 170 mm, šířka 290 mm. Regionální muzeum v Chrudimí, přírůstkové číslo 25967, pag. 118 - 119. Foto Pavel Vychodil. Legenda (pag. 117): 1. *Welky Kostel pod Tytulem naNebewzetí P: Marye. 2. Dům Děkansky. 3. Klášter welebnych P. P. Kapucynůw. 4. Dům Rádní. 5. Dům Uroz: Pana Jána Mathea Sekretáře Kragskeho. 6. Kostel Swateho Jána Křitele. 7. Brána dolegssy. 8. Dwůr od starodáwna nazwany Nayperowsky. 9. Salatrna Nagperowská. 10. Zahrada Nagperowská. 11. Dům od starodáwna Sochorád nazwany. 12. Wěže Žisskowa. 13. Sskoly. 14. Kostel Swateho Michala. 15. Brána hořegssy. 16. Kostel Swate Kateřiny. 17. Wodárna Pusse nazwaná. 18. Walcha Gyrchářská. 19. Kopec Pumperrk. 20. Nowe Město. 21. Bassta begwali Cytatel. 22. Dům Myllerowsky. 23. Apateka. 24. Předměstí Swato Jánske. 25. Předměstí Swato Kateřinske. 26. Cesta k Sprawednosti. 27. Dům Modre Hwězdy w němž sswęgdowe o Swaty Obraz hrali. 28. Dům Wodičkowsky.*

Mapový list č. 35

Obr. č. 24: Veduta města Chrudimí od jihozápadu kolem roku 1800. Autor Jan Venuto (?). Kolorovaná mědirytina, výška 125 mm, šířka 175 mm. Regionální muzeum v Chrudimí, přírůstkové číslo U 1875. Foto Pavel Vychodil.

Obr. č. 25: Veduta města Chrudimí od západu mezi léty 1871 a 1874. Autor anonym. Olejomalba na plátně, výška 470 mm, šířka 752 mm. Regionální muzeum v Chrudimí, přírůstkové číslo U 1968. Foto Pavel Vychodil. Malba zobrazuje viadukt železnice (1871) a věže kostela Nanebevzetí Panny Marie v podobě před Schmoranzovou rekonstrukcí (1874).

Mapový list č. 36

Obr. č. 26: Veduta města Chrudimí od severozápadoseveru ze 70. let 19. století. Autor anonym. Akvarel na kartónovém papíře, výška 240 mm, šířka 390 mm, poškozeno seříznutím. Regionální muzeum v Chrudimí, přírůstkové číslo U 475. Foto Pavel Vychodil. Akvarel datován ve spodním pravém rohu dne 30. června 1871.

Obr. č. 27: Obraz východní fronty hlavního náměstí mezi léty 1864 a 1874. Autor František Müller. Akvarel na kartónovém papíře, výška 280 mm, šířka 425 mm. Regionální muzeum v Chrudimí, přírůstkové číslo U 502. Foto Pavel Vychodil. Malba zobrazuje budovu chrudimského gymnázia čp. 6/II (1864) a věže kostela Nanebevzetí Panny Marie v podobě před Schmoranzovou rekonstrukcí (1874).

Mapový list č. 37

Obr. č. 28: Fotografie města Chrudimí od jihozápadu, 1899. Autor Jan Štěrba (?). Šířka obrazového pole 532 mm, výška 91 mm, výřez. Černobílá fotografie. Státní okresní archiv v Chrudimí, Sbirka fotografií, nezpracovaná část. Digitalizováno ve Státním okresním archivu v Chrudimí.

Obr. č. 29: Veduta města Chrudimí od jihozápadu, 1912. *Král. věnné město Chrudim v r. 1912. Provedl dle barev. snímků přírody Grafický uměl. závod K. Neudoerfla v Chrudimí spoluprací P. Kalandry, prof. měst. dívčího lycea v Chrudimí*. Barevný tisk na křídlovém papíře, výška 90 mm, šířka 495 mm. Regionální muzeum v Chrudimí, přírůstkové číslo U 1344/B. Foto Pavel Vychodil.

Mapový list č. 38

Obr. č. 30: Obraz koňského trhu na hlavním chrudimském náměstí, 1910. Autor František Müller. Olej na plátně, výška 880 mm, šířka 1 155 mm. Regionální muzeum v Chrudimí (dlouhodobá zápůjčka na Státní zámek Slatiňany), inventární číslo U 2413. Foto Pavel Vychodil. Obraz připomíná slavné koňské trhy, kdy se v Chrudimí vystřídaly během několika dní tisíce koní.

Mapový list č. 39

Obr. č. 31: Pohlednice města Chrudimí z let 1890 až 1920. Regionální muzeum v Chrudimí a soukromá sbírka.

Zadní strana přebalu:

Obr. č. 32: Veduta města Chrudimí na tovaryšském listu vydaném 12. 4. 1798. Mědirytina. Autor anonym. Výška listu 365 mm, šířka 461 mm, výška obrazového pole 125 mm, šířka 276 mm. Státní okresní archiv v Chrudimí, fond Sdružený cech pekařů, krupařů, permikářů, mlynářů Chrudim, inv. č. 44 b. Digitalizováno ve Státním okresním archivu v Chrudimí.

A Detailed List of Maps, Plans and Pictures of Volume No. 13 – Chrudim

Made out by Jan Frolík, Eva Semotanová, Robert Šimůnek and Ivo Šulc

Cover page of the jacket

Picture No. 1: The coat of arms of the town of Chrudim as at the year 2002. Graphical layout Petr Tomas.

Picture No. 2: A veduta of the town of Chrudim by Jan Willenberg of the year 1602. In: *Jana Willenberga pohledy na města, hrady a památné stavby království Českého z počátku 17. století* (eds. A. Podlaha – I. Zahradník). Prague, V. Kotrba 1901, Picture No. 4.

Text sheets

Picture No. 3: The seal of the town of Chrudim, preserved on a deed issued on 16 September 1362. Copy: +2 ·CIVIVM·CIVITATI·CRVDYMEN·IS. In: Vojtíšek, Václav: O pečetech a erbech měst pražských a jiných českých. Praha 1928, table. X, picture No. 1. The original is deposited in the State Central Archives in Prague, Archives of the Czech Crown, inv. no. 832 and 852.

Picture No. 4: The seal of the town of Chrudim, preserved on a deed issued on 15/ 7/ 1594. Copy: *sigillum·minus·civita[ti]s []. Height 31 mm, width 37 mm. State District Archives in Chrudim, fund Guild of tailors Chrudim, inv. no. 1. Photo by Miroslav Majer. Digitalised in the State District Archives in Chrudim.

Picture No. 5: A stove tile with the municipal coat of arms of the town of Chrudim and sign: „erb/miasta/chrudimie/dielal/toto/-medek/jan“ on the front side. Potter Jan Medek is recorded between the years 1512-1538. Municipal Museum Čáslav, inv. no. K51. Fragments of analogical tiles have been deposited in the archaeological collection of the Regional Museum of Chrudim too. Photo by Martin Tomášek, the Archaeological Institute of the Academy of Sciences of the Czech Rep., Prague.

Picture No. 6: A veduta of the town of Chrudim from the southwest, 1712. *Crudin*. In: Vogt, Mauritius: *Das Jetzt lebende Koenigreich Böhmen In eines historisch und Geographischen Beschreibung...Frankfurt-Leipzig, Johann Zieger 1712*. Copperplate engraving, height 117 mm, width 160 mm. Reference library of historical geography, the Historical Institute of the Academy of Sciences of the CR, pressmark C 15 161. Reproduced according to the original.

Picture No. 7: A veduta of the city of Chrudim from the south-east, about 1750. *Chrudin*. Author Fridrich Bernard Werner. Pen and ink drawing. Height 66mm, width 202 mm. State District Archives in Chrudim, fund Current documentation, unsorted part. Digitalised in the State District Archives in Chrudim. The veduta shows some dominants of the town, however, in a more or less distorted state. Surprisingly unfaithful is the picture of the main church of the Assumption or the church of St. Catherine, the Mydlářovský House is missing completely. Regarding the fortification system it is possible to identify the system of the three lower gates and maybe also the Žižka Tower and some other towers on the northern side of the fortification system. As regards the development inside the town walls one can identify the Franciscan Monastery and the St. Michael Church.

Picture No. 8: A veduta of the town of Chrudim from the southwest of the year 1786. In: *Geometrische Realausmassungs Tabella A der unterthanigen Rustickalgrunde bei den Güthern der kaiser-königlichen leibgeding und Kreisstadt Chrudim*, drawing on paper. Author of the drawing is anonymous. Dimensions of plates: height 436 mm, width 288 mm, veduta dimensions (lower part of the sheet) height 93 mm (without legend), width 242 mm. State District Archives in Chrudim, fund the Archives of the Town of Chrudim, inv. no. 314, pag. 2r. Digitalised in the State District Archives in Chrudim. Legend: N: 1. *Kaserl: Straßen [sic] gegen Čzaslau. 2. Hof des Herrn v Benini. 3. Brev Hof und Quartir des Regiments Commandanten. 4. Hof des Herrn v Gabelshofen. 5. Sanct Johann Vorstadt. 6. St. Johann Tauf. Kirche in Burger Spital. 7. das Untere oder Pragertohr. N: 8. Finstere Pforten in die Stadt. 9. Königl: Kreißamts kanzelleö. 10. Städtisches Rathhaus. 11. Kötzingisches Haus und Wohnung des königl: Kreishauptmanns und Orth wo das Salvator Bild Ao 1648 von Sschweden verwundet war. 12. Haupt Kirche Maria Himmel faht [sic], wo das mirakulose Salvator bild verehret wird. N: 13. Wodiczkisches Haus mit Mathematischen Thurn. 14. Normalschuhle. 15. Ober oder Neustädterthor. 16. Capucin: Kloster bey St: Joseph. 17. Städtische Wasserleitung. 18. Neustadt. 19. St: Michel kirch nebst Begräbniß orth. 20. Kapanitzer Thohr. 21. Wlcžihora genant burg Weingarten. 22. Wasserlauf des Fluses Chrudimka. 23. Hof des H: Baro Schmidel. 24. H: + kirch, u Begrabniß deren Soldaten. 25. Talaczkisches Hof und Erziehungs Haus Soldaten kinder. 26. Hof des H: v Beüersfeld. 27. St: Catharina Kirche in burger Spital. 28. Batiker Tohr. 29. St. Wenzl kapell. 30. Rothgärber Walche. 31. Soldaten spital in Petzoldischen Hofe. 32. St Catharina Vorstadt. 33. Pumberge burgl: Weingarten ober rothen Bründl. 34. Mikolowitz.*

Picture No. 9: A veduta of the town of Chrudim from the southwest, 1789. *König: Leibgeding Stadt Chrudim*. Copperplate engraving. In: Schaller, Jaroslav: *Topographie des Königreichs Böhmen*. 11. Theil, Prag und Wien 1789, cover sheet. Reference library of historical geography, the Historical Institute of the Academy of Sciences of the Czech Republic, pressmark A 2307. Digitalised by Pavel Vychodil.

Picture No. 10: A veduta of the town of Chrudim in the left bottom corner of a map of Hradec Králové diocese by Jan Venut of the year 1790. *Regia doctis Civitas Chrudimium*. In: *Mappa dioeceseos Reginaehradecensis...MDCCXC*. Kil. *Ponheimer sculp. Vienna*. *Joanne Venuto canonico capitulari Rgaehradecensi et consistorii assessore*. Map – colour copperplate engraving, graphic scale [1:222 000], height 950 mm, width 810 mm. Map collection of the Historical Institute of the Academy of Sciences of the Czech Rep., pressmark VII/3/A-3729. Photo by Pavel Vychodil.

Picture No. 11: Installation of a cross on the tower of the church of the Assumption in Chrudim in the year 1822. *Andenhen der feyerlichen Ausstellung des neu vergoldeten Kreuzes auf der DeKanalKirche in Chrudim 1822*. Author K[...]. D. Fischer. Woodcut printed on paper, height 156 mm, width including the frame 94 mm. State District Archives in Chrudim, fund Florián Čeněk, inv. no. 233. Digitalised in the State District Archives in Chrudim.

Picture No. 12: Drawing of the Church of St. Catherine in Chrudim, state before the fire in the year 1850. *St. Katharinen Kirche in Chrudim vor dem Brande 1850*. Author František Schmoranz senior (?). Aquarelle on paper, height 364 mm, width 270 mm. State District Archives in Chrudim, fund Schmoranz František senior, inv. no. 1. Digitalised in the State District Archives in Chrudim.

Picture No. 13: A photograph of the town of Chrudim from the southwest between the years 1864 and 1874. Author Eugene Bourdon. A black-and-white photograph, height of the picture field 151 mm, width 192 mm. Regional Museum Chrudim,